

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

SÉ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ȚI.

ANULŪ XLIX.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Pe unŷ anŷ 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe anŷ 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

Scrierile nefranate nu se primescŷ. — Manuscripte nu se retrămitŷ.

N°. 185.

Luni, Marți 19 (31) Augustŷ.

1886.

Brașovŷ, 18 Augustŷ 1886.

Principele Alexandru s'a reîntorsŷ în Bulgaria. Acésta este cea mai însemnată sciore a țilei de ađi.

In cãlétoria s'a spre Germania prințulŷ ajunsese până la Lemberg. Aici l'au ajunsŷ credinciosulŷ sŷeu mareșalŷ și predicatorulŷ curții aducându-i din Bulgaria vestea, cã armata și poporulŷ bulgarŷ au rŷeturnatŷ guvernulŷ revoluționarŷ și îlŷu rechiamă pe tronulŷ de pe care l'a fostŷ alungatŷ partida lui Ţancov.

Iute și de grabă s'a decisŷ Alexandru a urma invitãrei partisanilorŷ sŷei și astãđi se află érãși pe teritoriulŷ bulgarŷ, unde este așteptatŷ cu nerãbdare de micŷ și mare.

Bine a făcutŷ óre prințulŷ Alexandru cã s'a întorsŷ așa de curëndŷ în mijloculŷ Bulgarilorŷ, încã așa de multŷ agitatŷ de ultimele întâmplãri neprevăđute, și ce urmãri póte avé reîntórcerea sa pentru Bulgaria și pentru pacea europeană?

Nimeni nu se póte îndoi în curagiulŷ personalŷ alŷ prințului de Battenberg, nici în devotamentulŷ sŷeu pentru cauza bulgară, dér dupã cele petrecute era lucru fórtre firescŷ, ca dŷensulŷ sŷe-și pună întrebarea, cã óre reîntórcerea sa imediată în Bulgaria ajuta-va cauzei bulgare, ori va contribui numai a încurca situaținea și mai multŷ, dândŷu nascere la mari pericole pentru țerã?

Trebuie sŷe admitemŷ cã prințulŷ Alexandru s'a gânditŷ la tóte aceste și cã astfelŷ a ajunsŷ la concludiunea, cã prezența sa în Bulgaria este neapãratŷ de lipsă spre a face sŷe învingã curențulŷ de sine stãtãtorŷ, ce s'a manifestatŷ prin contra-revoluținea făcută cu succesŷ în favórea domnitorului legitimŷ alŷ țerei.

Đilele urmãtore ne vorŷu dovedi, decã speranțele cu cari s'a reîntorsŷ vítzulŷ principe în țera de unde a fostŷ gonitŷ erau destulŷ de bine întemeiate. Prezența lui în Bulgaria va electrisa masele și va nasce însuflețire în șirurile armatei, însŷ starea psihicã a poporului bulgarŷ este ori și cum sdruncinată prin cele întâmplãte în urmã și cine scie decã entuziasmulŷ sŷeu pentru învingétorulŷ dela Slivnița va fi durabilŷ?

Fără îndoielã, prințulŷ Alexandru se jócã cu foculŷ. Mai multŷ ca ori și când manifestã elŷ prin faptulŷ întórcerei sale, cã e decisŷ de a se lupta până la cea din urmã picãturã de sânge în contra influințelorŷ subversive rusesci în Bulgaria.

Deja ne anunțã „Agenția Havas“, cã în Bulgaria esistã ađi douŷ guverne, unulŷ în Sofia și altulŷ în Tŷirnova. Despre amândouŷ se pretinde cã suntŷ amici prințului detronatŷ, guvernulŷ din Sofia însŷ sub conducerea lui Karavelov pune o condițione, o clausă, ca Bulgarii sŷe se plece dinaintea voinței Ţarului și sŷe primescã unŷ comisariŷ rusescŷ, pe când șefulŷ guvernului din Tŷirnova, Stambulov, vrea sŷe se restabilescã statu quo fără de nici o clausă și fără concursulŷ Rusiei.

Prințulŷ Alexandru a aflatŷ prin urmare la sosirea sa în Bulgaria douŷ guverne cu diferite programe, unulŷ cu programŷ rusofilŷ, celãlaltŷ cu programŷ antirusescŷ. E clarŷ cã prințulŷ va merge cu celŷ din urmã. Se đice cã elŷ ar avé de cugetŷ sŷe mŷergã la Filipopolŷ în Rumelia, unde poporulŷ și armata s'au pronunțatŷ mai catgoricŷ în favórea lui. De aici voiesce prințulŷ Alexandru sŷe-și recucerescã din nou domnia peste ambele Bulgarii.

Este o luptă gravă și desperatã ce-o întreprinde prințulŷ Alexandru și elŷ trebuie sŷe scie cã fără aliați puternici nu va putŷe ajunge la nici unŷ rezultatŷ. Cine suntŷ aliații sŷei?

Bate la ochi, cã la sosirea prințului bulgarŷ în Bucuresci, dintre toți reprezentanții-puterilorŷ numai alŷ Angliei a fostŷ de față la

garã. Ministrulŷ Germaniei a absentatŷ, cu tóte cã foile germane nu încétã de a ne asigura cã prințulŷ Alexandru Germanŷ și ofițerŷ prusianŷ.

Cum și în ce modŷ se va fi înțelesŷ principele de Bismarck cu d-lŷu de Giers în Franzenșhad asupra situaționei schimbate bulgare? Scimŷ cã foile bismarckiane au fostŷ aprobatŷ indirectŷ alungarea lui Alexandru de pe tronulŷ bulgarŷ đicëndŷ cã s'a făcutŷ instrumentulŷ Angliei. Ce vorŷu đice ele acum dupã reîntórcerea Battenbergului în Bulgaria? Stãrui-va óre Germania ca elŷ sŷe abđicã de bunã voință și ce va fi decã ar refusa de a abđice?

De altã parte Rusia oficială s'a pronunțatŷ pentru delãturarea prințului Alexandru motivândŷ necesitatea ei cu înțelegerea ce domnesce între cele trei împŷrãții pentru susținerea păcii. Cum se va putŷe Rusia împãca cu situaținea de față în Bulgaria? Nu vorŷu cere óre Rușii mai multŷ ca ori și când dela guvernulŷ din Petersburgŷ sŷe intervinã în Bulgaria?

Repețimŷ, prințulŷ Alexandru se jócã cu foculŷ. Pacea europeană niciodatã n'a fostŷ mai amenințatã ca în momentele de față.

Pressa și evenimentele bulgare.

In Berlinŷ cresce iritația în publicŷ contra actului brutalŷ rusŷ în Bulgaria.

„Berliner Tageblatt“ đice, cã decã s'ar atenta contra lui atunci opinia publică ar face responsabilă pe diplomația europeană.

„Vossische Zeitung“ aduce aminte Ţarului, cã Battenberg este unŷ Germanŷ. Ori-ce actŷ violentŷ contra lui este o insultă a poporului germanŷ, care nu se va uita.

„Post“ vorbește deja de conspiratori nemernici și miseri și se îndoesce cã existã unŷ documentŷ de abđicare, cãci altfelŷ prințulŷ ar fi fostŷ pusŷ în libertate de conspiratori. E probabilŷ cã ei n'au avutŷ curagiŷ sŷe-lŷu asasineze și au cređutŷ, cã e mai puținŷ pericolulŷ de a compromite pe Rusia printr'o misiune penibilă. „Post“ declarã, cã pentru Rusia nasce cea mai mare perplexitate. Ea are legitimarea, ca pentru tratatulŷ de Berlinŷ celŷu periclitatŷ sŷe cŷerã o imediată acțiune a Europei și nu e de admisŷ, cã ea se va asigura de persóna prințului.

„Nord. Allg. Zeitung“ nici nu pomenesce de evenimentele bulgare.

„National-Zeitung“ numesce pretinsa abđicare a prințului o mistificãre și considerã de o datoriã a Rusiei, sŷe-lŷu pue în libertate și sŷe cŷerã o conferență europeană.

„Berliner Tageblatt“ și „Germania“ scriu mai violentŷ. Prima tóia numește revoluția unŷ atacŷ îndrãsnețŷ alŷ unorŷ vagabunđi cumpŷerãți cu aurŷ rusescŷ. Este datoriã Porții și a celorlalte puteri sŷe cŷerã liberarea prințului și estrãdarea răpitorilorŷ. Dreptulŷ internaționalŷ și tractatele se calcã în picioare; valóre au numai trãdarea, violența și infamia, póte chiar otrava și pumnalulŷ.

„Germania“ crede, cã Bismarck prin atitudinea sa a datŷu o lovitură rea popularității politice sale externe. Nu guverneazã cineva multŷ timpŷ nepedepsitŷ contra gândirii și simțirii poporului. Nimeni nu crede cã noi n'avemŷ interese în Bulgaria, ș'apoi unde rămãne Austria? Prin lovitura de statŷ rusă ea a suferitŷ isbitura cea mai grea. Óre cancelarulŷ nu scie acésta? Sŷeu ne gãsímŷ póte érãși într'unŷ punctŷ de diversiune a politicei lui Bismarck? Mai cã ne vine a crede acésta

„Hlas Naroda“ đice, cã din scirile de până acum asupra întâmplãrilorŷ din Bulgaria reese, cã prințulŷ Alexandru a fostŷ atacatŷ în modŷ lașŷ și dusŷ ca prisionierŷ fără ca alte cercuri mai mari sŷe scie ceva. Tóttã procederea ne aduce aminte de ateniatulŷ întreprinsŷ contra lui deja în Aprilie, când a plecatŷ din Burgas. Intr'o ștrimțore din munți, ce se întindŷ dela Burgas spre Balcani prințulŷ era așteptatŷ de o cŷetã de armați tocmiți, care aveau sŷe-lŷu ia și sŷe-lŷu aducã la Burgas, unde aștepta nava ce avea sŷe-lŷu ducã din țerã. Planulŷ n'a isbitŷ; atentatorii au fostŷ areștați, datŷi în judecatã, și dupã constaterea intenționei atentatului grațiatŷ de prințulŷ spre a nu se compromite personaje însemnate din străinătate. Acésta purtare a prințului s'a consideratŷ atunci în Bulgaria ca o măriniã a prințului Alexandru față cu Rusia, cu care elŷ cãuta sŷe se impãce. Numita fóiã e bine informatã, cã pentru atacarea și areștarea prințului s'au recrutatŷ persóne din Macedonia, de care se adunaserã o mulțime la Sofia în

timpulŷ din urmã. Nu se póte crede cã armata bulgară a făcutŷ acésta, de óre-ce ea este credinciosă prințului.

Anglia și Turcia.

O telegramă din Constantinopolŷ comunicã urmãtorea importantă sciore:

Sir Thornton a remisŷ Porței la 16 Augustŷ unŷ memorandum datatŷ dela 5 Iulie, și care emanã prin urmare dela cabinetulŷ Gladstone.

Acéstu memoriu face se reiasã suferințele cauzate populaționilorŷ turcesci de vițile administraționei corupte și spune cã aceste fapte, confirmate prin rapórtrele conulilorŷ, gãsescŷ în Anglia unŷ ecou, pe care guvernulŷ nu lŷu mai póte ține.

Prin urmare Anglia a înscințatŷ pe Turcia în modulŷ celŷu mai stãruitóru de a se gândi seriosŷ la introducerea reformelorŷ în tóte provinciile conformŷ cu tratatulŷ dela Berlinŷ. Turcia lucrândŷ astfelŷ, đice memoriulŷ, va mulțumi populaționile sale și le va impedece de a-și întórcerã privirile lorŷ catrã străinătate.

Acéstu memoriu e fórtre lungŷ, conceputŷ în termenŷ fórtre aspri, aprópe comunicãtori. Coincidență picantă, memoriulŷ incepe astfelŷ: „In momentulŷ în care cestiunea greacă și rumeliotã suntŷu din fericire aplanate“

Acéstu memoriu a impresionatŷ viu și fórtre neplãcutŷ pe Sultanŷ și pe Pórtã, care-lŷu ține în secretŷ. Unŷ consiliu de miniștri trebuia sŷe-lŷu examineze Duminecã, când au isbucnitŷ evenimentele din Bulgaria.

Sașii și Ungurii.

Pe când unele điare unguresci vorbescu cu atãta cãldurã despre o fiitóre înfrãțire maghiaro-sãsescã, pe atunci unŷ altŷ điarŷ ungurescŷ din Clușiu, „Ellenzék“, nu-și uitã a le aduce Sașilorŷ aminte și a le striga mereu cã:

Heidelbergulŷ n'a voitŷ sŷe primescã în sinulŷ sŷeu pe reprezentantulŷ literaturii unguresci, Berlinulŷ și Münchenulŷ au refusatŷ de a lua parte la sŷerbãtorirea de 200 ani a recuceririi cetãței Buda; tóte aceste orașe au purcesŷu din motivulŷ, cã în Ungaria ar fi persecutatŷ elementulŷ germanŷ... Sașii din Ardealŷ suntŷu aceia, cari au provocatŷ contra Maghiarilorŷ acésta antipatiã. Astãđi ei o negã acésta în „Tgblt.“, dér cu câteva luni de đile mai nainte au recunoscutŷu în polemia ce aveau cu noi. Credeamŷ cã acésta recunoscere a lorŷ va fi aprobată și din partea altora, dér ne-amŷ înșelatŷ, cãci întortocarea adevŷerului și-a aflatŷ cređemântŷ chiar și în cercurile sociale și științifice ale Germaniei. Cu dreptŷ amŷ așteptatŷ ca Sașii sŷe-i lumineze și sŷe le dea informații despre starea lucrului, dér acésta nu s'a întemplantŷ, sŷeu de s'a întemplantŷ a rŷemasŷ fără succesŷ. Acésta sŷe și-o însemne domnia Sași, și totodatã sŷe și însemne cã în decursulŷ acestui seculŷ nimeni nu a stricatŷ atãta patriei nóstre, care este și patria lorŷ, ca Sașii. Ei au denunțatŷ Ungaria înainte țŷerilorŷ străine, parte pentru ofense cauzate pe terenulŷ administrativŷ, parte pentru ofense personale și chiar pentru vãtŷmãri închipuite și prin acésta au înveninatŷ inima unui mare poporŷ alŷ lumii cu urã în contra nóstrã.

Intr'unŷ altŷ numărŷ alŷ sŷeu, „Ellenzék“ se esprimã despre pretinsa înfrãțire maghiaro-sãsescã astfelŷ:

Totŷu Maghiarulŷ scie, cã nu numai e de doritŷ, dér este și necesarŷ ca între singuraticele naționalități ale Ungariei sŷe se stabilescã prin frãțietate și sincerã încredere o pace durabilă, dér ca naținea maghiarã sŷe incheie în tóttã forma pace cu Sașii, sŷeu cu ori care naționalitate: una ca acésta nici cugeta nu se póte. Intru aceea însŷ cu mirare trebuie sŷe esperiãmŷ, cã atãttŷ singuratices foi unguresci, câtŷu și nice reprezentãți „respectabili“ de ai Sașilorŷ vorbescu seriosŷ despre concesiunile, pe cari statulŷ ungurescŷ trebuie sŷe le facã pe sŷema frãțilorŷ Sași.

Și pentruce óre? — Una din foile guvernamentale dã deja espresiune opiniunei sale, ca Sașii, în sensulŷ acestorŷ concesiuni, sŷe se grupeze sub stindardulŷ partidei liberale. O, ce sãntã gãgãuțã este acésta din

partea scriitorilor semioficiali! Adeca Saşii se se alăture la partida lui Coloman Tisza, care se îndură a face pe séma lor concesiuni în contul reputaţiunii şi a averii statului maghiar?! A scrie așa ceva este: séu găgăuția, séu maliția. Să sperăm că frații Saşi nu vor merge pe calea acésta, pentru că a lor intențiune de împăciuire: séu este sinceră — şi în cazul acesta ei nu trebuie să caute ca răsplătă pentru acésta nici un os de ros, ci trebuie să-și arate prin fapte alipirea lor către idea de stat maghiar, fără ca în privința politică să-și subordineze opiniunea lor opiniunii lui Coloman Tisza, — séu pôte întreaga împăciuire este numai o vorbă golă și în cazul acesta mai bine va fi ca foile guvernului să tacă și să nu mai amăgescă pe alții și pe sine înseși.

„Kronstädter Zeitung“ într'un articol intitulat „Der Ausgleich“ declară, că nu scie nimic despre astfel de negocieri făcute cu scirea și consimțământul poporului săsesc și a conducătorilor săi. Numai despre un Sas din Sibiu admite că a intrat cu guvernul în astfel de negocieri, dér acésta a făcut-o ca persoană privată. „Kronst. Zeitg.“ dă expresiune vătămării și neîndreptății ce li-se face Saşilor: 1) prin legile și ordinațiunile ministeriale, 2) prin nerespectarea legilor, 3) prin întreaga politică a guvernului, care nu țintese decât la maghiarizare. Déca în aceste puncte li s'ar da Saşilor satisfacere și îndreptăție, diarul săsesc le dá Ungurilor a înțelege, că n'ar fi în contra încheierii unei convențiuni cu guvernul. — Până când li se va împlini însă acésta dorință, „Ellenzék“ îndemna pe „Kronst. Zeit.“ și partida sa, să mērgă să se tērguescă în Germania, căci „Ungaria séu va fi și va rămâne un stat unitar. séu nu va mai exista ca stat.“

SCRILE DILEI.

Arhiducele Albrecht va veni în zilele acestea în Ungaria, ca să ia parte la manevrele armatei comune. Probabil că pe la 4 séu 5 Septemvre va visita Peșta.

—x—

D-lă Bartha Miklos, redactorul lui „Ellenzék“, face apelă către „bunul séu public“, prin care dăce, că are lipsă de acele nume de familie unguresci, pe cari le pōrta ómenii „valah“. Dăce că până acum și-a adunat o mulțime de „Kertész, Katona, Szekely, Bodor, Bokros, Sebesi, Almasi, Vaida“, dér cu multă mai multe se află mai vērtoș pe Câmpia, apoi în comitatul Solnoc-Dobēca, Huniádōra și Alba de jos. Fiindcă ar vré să aibă colecțiunea completă a acestor nume, rōgă pe bunul séu public ca să-i stea într'ajutor și să-i comunice numele acelor persoane, cari vorbesc limba „valah“, dér ale căror nume de familie au intonare maghiară. D-lă Bartha este sigur că publicul îl va asculta, pentru că acest serviciu nu-l cere pentru persoană d-sale, ci pentru „causa națiunii unguresci.“ — Cine nu înțelege scopul „patriotului“ dela „Ellenzék“? Cel mai bun răspuns ce i l'ar putea da „ómenii valah“ cu nume unguresci ar fi, ca toți să-și reia frumosele și dulcele nume române strămoșesci.

—x—

Diarului „Fränkisch. Courier“ i se telegrafiază din München, că primarul și colegiul comunal de

acolo au primit din Ungaria o mulțime de scrisori insultătoare, între cari una, subscrisă cum se dăce de 20 consilieri comunal din Budapesta, în expresiuni necioplite nēgă poporului german cultura.

—x—

Membrii partidei independente unguresci și studenții universitari au serbat și de rândul acesta în Pesta onomastica lui Kossuth. S'a beut, s'a mâncat și s'a toastat în sănătatea lui Kossuth și în isbēnda ideilor lui.

—x—

O mare defraudare s'a descoperit la „Cassa de păstrare unită a orașului Bpesta“. Defraudatorul e casierul Carol Peller și suna defraudată de el dela 1 Iunie încōce e de 82,000 fl. Peller fu arestat și mărturisit fapta.

—x—

Din Timișōra se scrie, că locotenentul Ferdinand Droste dela regim. de inf. 61, intrând la 24 August n. în ferăria Kerschek ceru 1000 de cuie. El desfăcu pachetul și le numeră aflând în el numai 800 de cuie, ceea ce-l făcu să dăce: „Astă'i mișeli!“ Calfa din prăvăliă îi răspunde oficerului în același mod. Atunci locotenentul scose sabia și i dete peste cap o lovitură puternică, așa că calfa cădu jos inundat de sânge. Oficerul se depărta și arată autorității sale casul.

—x—

Un deputat austriac și membru al clubului polon a perdut în cărți la Monaco 400,000 fl.

—x—

Cetim în „Voința Națională“: „Viēta I. P. S. S. Mitropolitului Primat Calinic Miclescu a fost plină de emoțiuni; acésta nu puțin a contribuit la sdruncinarea sănătății sale. I. P. S. S. a scăpat neatinș din două atentate ce se îndreptaseră contra vieții sale, pe când se afla Mitropolit al Moldovei: unul din partea unui preot Clemenț, care trase asupra I. P. S. S. patru lovituri de revolver, și altul din partea unui călugăr, care în biserică chiar, se încercă să stringă de gât pe Inaltul Prelat. Provedința însă n'a voit ca un servitor credincios și devotat al Bisericeii, cum era I. P. S. S. Părintele Calinic, să pēra din mâna unui criminal și poporul român a mulțumit lui Dumnezeu că i-a scăpat pe șeful demn al bisericii sale. Cu Inalt Prea Sântia Sa Părintele Calinic Miclescu se stinge cel din urmă prelat din familiile boeresci din Moldova, căci Biserica Moldovei a avut în sinul ei mulți membri din familii înalte; țera și Biserica perd un devotat fiu, amicii și cunoscuții săi un adevărat amic, ér sēmanii și vēduvele un adevărat părinte și protector.“

—x—

Prințesa Elena Cuza a plecat, însoțită de fiul séu cel mare Prințul Alexandru, mergend la Carlsbad pentru celebrarea cununiei nepotului séu d. Rosetti Solescu cu domnișōra de Giers, fca Ministrului afacerilor străine din Rusia. M. S. Dōmna Elena Cuza a bine-voit a primi să cunune în persoană pe tinerii fidanți, scrie „Epoca“.

—x—

Metropolitul Primat Calinic a fost decorat cu marea Cruce a ordinului următoare: „Stēua României“, „Corōna României“, „Ordinul de Hohenzollern“, „Sf. Ana a Rusiei“, „Corōna Italiei“, „Sf. Michail al Bavariei“, „Sf. Sava al Serbiei.“ Afară de aceea I. P. S. S. avea o medalie de aur dela

Divanul ad-hoc dela 1857, al cărui membru a fost, precum și medalia „Independenței“ dela 1881.

—x—

Au mai pēcat din Iași spre America încă vro 30 de Evrei.

—x—

Suntem rugați a publica următoarele: În 15 August din comuna Aiton, comitatul Clușului, a dispărut noptea o femeie smintită, ee era dusă la cură acolo, din comuna Feiurd, cu numele Gocană Doi chița (Gocanța cea găzdacă, cum se numea dēnsa.) Cel ce va da de urma ei, fiă vie ori mōrtă, va primi dela familia numitei femei o remunerațiă de 20 fl. v. a. Numita e cam de 50—55 ani, pōrtă îmbrăcăminte bună, cum pōrtă poporul de secul femenin în jurul Clușului, dér a dispărut desculță. A se adresa la oficiul parochial gr. cat. al Feiurdului, poșta ultimă Clușiu.

Reminiscențe dela adunarea din Alba-Iulia.

Alba-Iulia, în 15 August 1886 st. v.
(Coresp. part. a „Gaz Trans.“)

Locuitorii acestui oraș fără deosebire încă și aji cu bucuriă își reamintesc zilele adunării generale a Asociațiunii transilvane din 8 și 9 August st. n. și în adevăr acele zile sunt și demne de amintire, căci pe mulți óspeși avurăm onore a-i saluta în mijlocul nostru și pe lângă totă mulțimea lor s'a observat o ordine și un bun tact într'atâte, încât nici cei maprigi contrari nu puteră afla nimic de criticat, ci din contră s'a adevărit cumcă poporul român nici în vesiă nu-și perde cumpetul.

Când locuitorii nostri de alte limbi înțelesă că în A.-Iulia se va ține o adunare românescă, deja se îngrijeau, ba o foia patriotică din cele trei din loc și făcu alusiuni la adresa preținșilor agitatori.

Nu ne mai surprindă nicidecum acele espectațiuni, căci în totă ziua avem ocaziune a ne convinge că compatrioții nostri, cari ne stăpânesc și voesc a ne conduce, nu cunosc nici viēta, nici datinile, cu atāt mai puțin viēta literară și bisericescă a poporului român.

Când însă vedem că la ocaziuni binevenite noi îi putem convinge despre contrariul credințelor, ce le au, și despre aptitudinea Românului la o cultură mai înaltă, de cum voesc a ni-o concede, atunci avem și cauză de a ne bucura și a ne mândri.

Acest scop s'a ajuns cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunii transilvane, și dovédă este „M. Polgar“ care în cel mai frumos mod s'a exprimat despre decursul acestei adunări, și urmările practice, precum și prestigiul moral încă nu va lipsi.

În decursul concertului am auzit pe un stimat și înalt demnitar al clerului rom. catolic exprimându-se: „Eu nu înțeam pe Român capabil de așa ceva, dér acum m'am convins, că acest popor are viitor.“ Acésta este o sentință imparțială și nicidecum eșită din îndemnul de a linguși căci se spunea unui bărbat maghiar.

Concertul și balul pe lângă buna reușită au dat în folosul Asociațiunii și un venit curat de 350 fl. ceea ce pre lângă spesele mari împreunate cu călătoria și susținerea coriștilor, dovedesce marele număr al óspeților veniți.

Am luat parte la mai multe adunări ale Asociațiunii, însă nici la una nu a fost atātă junime ro-

FOILETONU.

Poesii populare.

Adunate de Maria Silvia Dănilă, din Budatecul de pe Câmpia.

Frunză verde viorea
Stricată-i inima mea,
Nu sciu cine s'ar afla
Să-mi tocmescă inima;
De s'ar afla și 'mpērat
Déca nu-i cină o-a stricat
Lécul meu nu s'a aflat;
Numai bădița de-ar fi
Inima mi s'ar tocmi.
De s'ar afla bădița
Dorul mi-s'ar alina,
M'ar fi dulce viēta
Nu molōsă ca tina.

Jale mi-i și-mi pare rău
Pe-acui sēm'am crescut eu,
Jale mi-i și rău imi pare
Pe-acui sēm'am crescut mare.

De-ar da D-deu să dée
Tot ce e urit se piēie,
Se'nflorēscă toți frații
Să se iēe toți dragii,
Sē'nflorēscă ș'a nostu fragu
Să mă iēe și-alu meu dragu.

Păserică cu cunună
Mândru cânti séra pe lună
Inimuța mea nu'i bună,
Că-i legată cu ștrēnguri,
Māncatā-i de necazuri,
Și-i legată cu curele
Și trāesce totu cu jele.

De când badea m'a lāsāt
Multe lacrimi am vērșāt
De-am făcut fântānā'n sat;
Până badea sa'nturna
Și mai multe oi vērșa.

Scoborī Dōmne pe pāmēntu
De veți réii ce-au făcutu:
Despărțit'au doi drāguți
Și-au unit pe doi urii
Scoborā-te Dōmne jos
Și 'mpreună-i cum au fostu:
Despărțesce urii,
Și'mpreună drāguții!

De dorul mândruțului
Rupt'am lemnu Domnului,*
Și l'am rupt cu socotēlă
Să se'ntrōrne badea éră,
Dér bădița n'a fostu prostu

*) Numele unei flori.

Să se'ntrōrne, cum a fostu.

Bădița de doru tēu
Mē topescu ca inu'n tēu*)
Bade de dragostea ta
Mē topescu ca cănepa

Fă-mē Dōmne lutu, pāmēntu,
Nu m' da Dōmne omū uritū!
Dă-mi Dōmne ce-oiu cere eu,
Că n'oiu cere bogăție
Făr'unū omū sēm'i placă mie,
N'oiu cere mare avere
Făr'unū omū pe-a mea plăcere.

Fi-ți-ar bădița pēcatu,
Te-am iubit și m'ai lāsāt;
Nu m'ai lāsāt cum se lasă,
M'ai lāsāt inima arsă;
Nu m'ai uitat cum se uită
M'ai uitat inima ruptă.
I-o mereu te-oiu blāstēma,
Pe piciorē ti-i usca;
Māncate-ar bădiț'amaru
Cādu-i merge'n drumu cu caru,
Da amaru nu te mānce,
Fără caru ți-se strice;
Cādu nu li-i putē tocmi,

*) Lacu.

Și'n cale ti-i potieni
Să-ți aduci tu bade-aminte
Că-i blāstēmu meu ferbinte:
Nu-i blāstēmu dela măicuță
Că-i blāstēmu dela drāguță!

Mărta-m'ăși, mulți mē ceru,
Numai după unu peru;
M'ăși duce mulți m'au cerut,
Numai badea m'a plăcut;
Dér măicuța nu m'a dat
Că i-a plăcutu cel bogat;
Bogăția mi-se gată
Dér uritu niclodat,
Bogăția se slrșesce,
Da uritu totu trāesce:
Când se pune după mēsă
Pe mine mē negurēză.
Fiă-ți măicuță pēcatu,
Că tare m'ai îngropat:
Nu-sū îngropatā'n mōrmēntu
Că-sū îngropatā'n uritū,
De-ăși muri, ce m'ar fi mie,
Să nu fiu mōrtă de vie!

Ce-am iubit nu pot să uit
Până m'or duce'n mōrmēntu
Ce-am iubit nu pot să uit
Până când m'or îngropa.

mână de față cu în Alba-Iulia. Unu bună semn despre tinerimea și direcțiunea pe care voescă a o urma. Bătrânilor le sălta inima de bucuria privind la tinerimea adunată în grădina la „Sóre“ în sera după concert. În decursul concertului inscenat multe și frumoase vorbiri se auiau de pe buzele acestei tinerimi, în intervale cu cântări înfrumșețate, și am dori numai ca dorința unui bărbat acolo exprimată să rămână pururea în inimile tinerimei noastre.

Acastă petrecere a durat în cea mai frumoasă ordine până la 2 ore din noapte, și sunt convins că fiecare participantu a dusu cu sine cele mai frumoase suveniru dela această intrunire. Unu resensu s'a causat numai prin purtarea neomenosă a unor ospătării, care atât mâncările cât și quartirele le-au dat cu prețuri esorbitante.

Acăsta nicidecum nu la servesce spre onore nici lor nici autorității locale, care suferă nepedepsite astfel de prevaricări și ar fi la locu, ca acei oștei, căror li s'a cerut prețuri așa de esagerate să servescă cu date pe comitetul arangiatoru. Spiritul acestu rău de a specula — fără obrazu — l'a cuprinsu și pe ospătării dela otelulu la „Sóre“ unde s'a dat banchetulu, căci din 6 feluri de mâncări anunțate a servit numai patru, era două li-a făcutu nevêdute. Acăsta numai așa s'a putut întâmpla, că cassarul comitetului fără șoarea celorlalți încă cu 2 ore înainte de banchetă ia număratu prea galant totu prețulu prânțului în bani gata. Acestu faptu a fostu destul de seducătoru pentru birtașulu botezat, ca să-și uite de obligamentulu contractual și să se facă mai speculantu decâtu unu jidanu, căci avemu esemplu că proprietarul judeu alu „Hotelului Naționalu“ a fostu uniculu care la oșpeții acolo descălecați le-a datu cvartire cu prețurile ordinare.

Încă unu inconvenientu s'a comis. Mulți dintre oșpeții veniți, cari cetiseră mica descriere a Albei Iulie, apărută în una din foile noastre, s'au mirat că în promenade orașului nu au aflatu nici unulu din monumentele romane, cari se aflaseră mai înainte acolo. Lucrul se esplică în modul următoru: Museulu din Deva s'a rugat de primăria orașului A. Iulia, ca să-i doneze unele petrii vechi cu inscripțiuni romane și această rugare fără de a fi pusă în ordinea obiectelor de pertractare, la ocaziune binevenită, s'a discutat într'una din ședințele adunării comunale, unde numai puțin viriliști fiindu de față, au primit cererea mai sus amintită și au încuviințat donarea monumentelor. La acăsta nu au avut drept și legea nu s'a ținut, căci a înstrăina averea comună în estmodu însemneză a abusa. Ca să dea Românilor unu semn de bună primire, după moda de azi, chiaru cu 2 zile înainte de adunarea generală a „Asociațiunii transilvane“ acele monumente, unsprezece la număr, s'au rădicat din locurile lor și s'au trimis la Deva, dăr nu numai cele cu inscripțiuni, dăr și cele fără inscripțiuni.

Acestu faptu nu pôte veni la socotelă decâtu celor, cari ar dori să nu se șoia, că aici a fostu orecând orașulu Apulum. Acastă dorință însă e fară nici unu succesu, căci în pământulu la totu pasulu era se vor află urmele domniei Romane pe acestu teritoriu, și nici invățatul strică-istoria Hunfalvi nu va put se stîrpească marmora cu inscripțiuni romane, cari se continuă până preste anul 250 după Cristos.

În urmă imi esprimu dorința, că rezultatulu practicu cel mai urgentu după această serbare, să ni-lu dea locuitorii și mai alesu inteligența de aici prin înființarea multu doritei casine romane în acestu oraș.

Adunarea învățătorilor români în Deva.

Deva, 20 Augustu 1886 n.

Onorate d-le Redactoru! Convenirile și societățile sunt cari sémână între omeni simburile civilizațiunii. Cu plăcere trebuie să aplaudăm intrunirile învățătorilor noștri în reuniuni. Reuniunile învățătoresci își țin adunările generale în timpul ferierilor. Astfelu reuniunea învățătorilor români din districtulu Deva și-a ținut adunările generale în 18—20 Augustu n. a. c.

Învățătoria din 5 protopresbiterate a fost bine reprezentată — s'au intrunit la 40 de învățători. Ședința a fost deschisă Mercuri la 3 ore p. m. prin președintele reuniunii P. O. D. I. Papiu, protopresbiterulu tractulu Deva. După terminarea celor formale cu alegerea comisiunilor pentru raportulu comitetului centralu, s'a trecut în ziua următoare la cele puse la ordinea zilei pentru desbatere și adevă:

S'a cetit (în lipsa autorului prin secretaru) manuscrutul învățătorului diriginte Nicolau Oprea din Orăștia despre higiena școlară. Manuscrutul a fostu lucratu cu diligență și a fostu aprobatu de conclusu.

A urmat apoi cetirea operatului învățătorului diriginte dela șola grănițerescă din Hațeg, Nicolae Sinzuanu, despre folosirea cărților de cetire în șolă. După mai multe vorbiri interesante asupra acestui obiectu principalu în șolă s'a constatat că autorulu și-a dat

totă silința pentru a presenta adunării unu operat bun, lucratu cu zel și trudă.

Mai interesant pentru publicu a fostu disertațiunea „Destinațiunea și chemarea femeii și în specialu a celei române“, de d-lu Nicolae Sinzuanu, care a arătat și recomandat pe autoru ca unu bravu învățătoru român. Disertațiunea a fostu cu cea mai mare atențiune ascultată de întregu publiculu presentu.

În tôte adunările, ca și acuma, l'am aflatu pe d-lu Sinzuanu unu mare sprijitoru alu șolei române, unu bun stăruitoru la înflorirea reuniunii și unu apărătoru forte alu causei șolare-naționale. Forte instructivă pentru învățătorime a fostu predarea practică a unei bucăți de cetire prin Nicolae Sinzuanu. Predarea a fostu însoțită de esplicarea teoretică, căreia i-a urmatu predarea practică însoțită de tôte prescriese și legile ce instrucțiunea le cere, pentru ca prelegerea să-și aibă rezultatulu și efectulu dorit, apoi ca învățătorulu să se pôta bucura împreună cu elevii de progresarea sigură și repede.

D-sa ca totdeuna și de asdată nu a lăsatu ca învățătorimea să se depărteze fără a fi ascultatu vr'o prelegere practică. Ar fi fostu de dorit ca să se fi predat mai multe prelegeri practice, căci numai aceste înmulțesc și măresc scopulu adunărilor învățătoresci.

După raportulu comisiunilor, pentru înmulțirea bibliotecii, încassarea restanțelor și altele, s'a datu cetire manuscrutulu despre cultivarea grădinei șolare de Nicolae Sinzuanu. Acesta ne arată cum să se cultive grădina de legume și pomăria; cum să tractăm pomisorii sêlbatici, pământulu în șolă, altoile și cum să le transplantăm?

O temă forte frumoasă, care în tôte reuniunile ar fi de dorit să vină înainte, dăr nu numai în reuniuni, ci să se și practicese la tôte șolele noastre, pentru că fiindu acestu ramă atât de simțit și necesar la poporul nostru — să se înrădăcineze atracțiunea către elu ca către cel mai necesaru ramă pentru fiicare casă ori familiă. Ne-ar fi plăcutu forte dacă s'ar fi insinuat mai mulți — și nu numai o persoană, la prelegeri, ca fiicare în direcțiunea ce a escelat să fi ținut câte o prelegere, pentru că după reciproca schimbare a ideilor în reuniune, fiicare membru să pôta dice: am venit, am vedit, și mi-am măritu cînoscințele.

După acăsta a urmatu constituirea reuniunii pe unu nou periodu de 3 ani. Cu puțină schimbare de vr'o 2 persoane s'au realesu totu cei din trecut. Ședințele, 4 la număr, au decurs în liniște, în ordine și solidar, semn că Românulu e omulu ordinei.

Ședințele au fostu onorate de prezența a 3 protopresbiteri: P. O. D. Ioan Rațu dela Hațeg, Romulu de Crainicu dela Dobra și Păcurariu dela M. Iliu, apoi mai mulți domni din opidulu Deva, asemenea și vice-inspectorulu școlar comitatensu.

În sfârșitu ședințele generale s'au închis prin o vorbire forte interesantă și adencu pëtrunțătoare, din partea nou alesului președinte P. O. D. I. Papiu protopresb. Devei la 2¹/₂ ore p. m. La acăsta George Șuşmanu, directorulu la șola din Dobra, în numele reuniunii îi mulțamesce pentru înțelepă conducere a acestor ședințe și pentru zelulu datu la înaintarea reuniunii; adunarea îi urează unu „Să trăiescă.“

Unulu din cei presentu.

Ultime sciri.

Lemberg, 28 Augustu. Înainte d'a sosi prințulu Alexandru aci, se grămădise atâtă lume, încâtă a trebuit să se permită intrarea pe peronulu numai cu bilete. Când sosi prințulu și apăr pe treptele vagonului fù salutat cu entusiaste strigări, durându până ce prințulu intră în salonulu de așteptare alu gării. Pe adjutantulu său Riedesl și pe predicatorulu curții Koch îi îmbrățișă și îi sărută. Unu frumosu buchetu i se înmână prințului de unu copil, pe care cu lacrimi îl sărută pe frunte. În salonulu întrebă de frateseu prințulu Franz Iosefu, care abia putu pëtrunde printre mulțimea poporului, fiindu cordialu primitu de Alexandru cu strigăte: „Niech zyje!“ Suindu-se cu toții în trăsuri, înaintea „Hotelului de Franța“ i s'a făcutu prințului o nouă ovațiune. Comandantulu țerii ducele de Württemberg făcu o vizită prințului. Acesta primu mulțime de telegrame, trei dela agentulu diplomaticu bulgaru din Bucuresci, Nacevici, care i anunță că armata a intrat în Sofia și-lu rögă să se întorcă.

„Dziennik Polski“ a primitu multe amărute interesante despre neplăcerile ce guvernulu rusu i-lea pregătitu prințului în drumulu său prin Sofia. Astfelu nu i s'a permis nici a dejuna, până la gra ită a fostu escortat de vicegubernatorulu Aszeniev, de maiorulu Oglio și-a de funcționari polițienesci. În Podvoloczyska fù primit prințulu de publicu cu entusiaste aclamări. Prințulu n'avea bagagi, în Lemberg și cum-

păratu rufe și haine. În hotelu a primitu 1000 de bilete de vizită. Sera la conductulu cu torțe, prințulu trebu să apară în balconu de optu ori și țin două discursuri în limba bulgară. Poliția a ordonat stingerea torțelor și a interzis ori ce manifestare, chiar și o serată musicală a fostu oprită.

În fața prințului se observa ore-care suferință. Prânțulu l'a luat la ducele de Württemberg.

Belgrad, 28 Augustu. Regele Milanu, după cum se comunică din Belgrad, a țin cătră persoană, care i-a comunicat mai întâiu veste despre detronarea principului Alecsandru, următoarele cuvinte: „Este o perfidiă, de felulu căreia nu s'a mai vedit în Europa. În asemenea momente totu trecutul este uitat. Dacă aș ști unde se află principele Alecsandru, nu m'aș da dela nimic înapoi, spre a-i da ajutoru.“

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a Gaz. Trans.)

BUCURESCI, 30 Augustu. — Prințulu Alexandru a sosit aci eri la 10 ore, fiindu așteptat și entusiastic salutat de ministri, de ambasadorulu englesu, de colonia bulgară și de o forte mare mulțime de popor. Prințulu vorbi cu mai multe persoane și în aclamațiuni își continuă călătoria la Giurgiu.

GIURGIU, 30 Augustu. — Corespondentulu „Agenției Havas“ i-a datu Stambulov lămuriri asupra actualei situațiuni. *Există două guverne, unul în Sofia sub conducerea lui Caravelov, altulu care cuprinde cealaltă Bulgariă și Rumelia sub președința lui Stambulov.* Acăsta din urmă s'a separat de Caravelov, fiindcă Caravelov a consimțit să se trimetă unu comisar rusu, care să ancheteze fapțulu. Stambulov din contră vrea să restabilescă situațiunea fără participarea Rusiei. E probabil că prințulu va călători prin Tirnova la Filipopolu, pentru ca înainte d'a se reîntorce în capitală să fiă recunoscutu de Rumelioti.

Gruev a fostu internat în Rahova, mai mulți alți oficeri în Vidin. Zancov e liber și se află în Sofia, dăr e sub forte strictă pază.

DIVERSE.

Nașă cu orice preț. — Din Puciôsa i se relată „Voinței Naționale“ următorulu faptu caracteristicu: În ziua de 6 Augustu, d. C. Zătreanu, secretaru alu Primăriei, care se află acolo și locuesce împreună cu d. Solomonescu la unu locu, se pomenesce cu gazda casei, femeia Catinca a lui Ghiță, că vine și le spune că fratele ei Dumitru a avut doi copii și i-au murit, că acum a câștigat unu alu treilea, pe care voiesce să-lu boteze unu străin cu mâna bună, pentru ca să-i trăiescă. D. Zătreanu primesce cu plăcere a fi naș și botezul se decide pentru Dumineca trecută, 10 ale curentei. Nașa celor dânteu copii ai lui Dumitru Frusina Enăchescu, cărciumăresă în Puciôsa, află despre acăsta și se impuse ca naș și a celui d'alu treilea copil: pe când copilulu se transporta la biserică, ea voi să-lu răpescă din brațele mōșei, strigându în gura mare că ea este naș; toți visitorii băilor se adună în jurulu ei și pentru a se curma scandalulu, se hotărî a se transporta copilulu la locuința părinților și alu boteza acolo. Femeia Frusina nu cedă însă și pe când se transporta cazanulu cu apă dela biserică, ea se opuse din nou și făcu unu scandal și mai mare. În zadar părinții copilului se silu s'o facă să înțelgă că ei nu mai voesc să-lu boteze și pe acestu copil, a trebuit intrevenirea a doi căpitani și a procurorului de Dimbovița și numai astfel d. C. Zătreanu a putut boteza copilulu în biserică, dându-i-se numele de Constantin. Tôtă lumea din Puciôsa a asistat la botez, care a fostu oficiat de trei preoți. Noulu născutu a primitu frumoșe daruri din partea nașului și părinții sunt în culmea fericirii, că au putut scăpa de o nașă, care voia să se impună cu ori ce preț și care după dênșii n'avea de locu mâna bună.

Cursulu pieței Brașovu

din 25 Augustu st. n. 1886.

Bancnote românesci	Cump.	8.70	Vend.	8.73
Argent românesc	»	8.65	»	8.70
Napoleon-d'or	»	9.97	»	10.—
Lire turcesci	»	11.27	»	11.30
Imperial	»	10.26	»	10.29
Galbeni	»	5.88	»	5.92
Scrisurile fonc. » Albina	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusesci	»	121. ¹ / ₂	»	122. ¹ / ₂
Discontulu	»	7—10 %	»	pe anu

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu

Cursul la bursa de Viena

din 24 Augustu st. n. 1886.

Table with 2 columns: Item name (e.g., Rentă de aur, Amortisarea datoriei) and Price.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficială dela 16 Augustu st. v. 1886.

Table with 2 columns: Item name (e.g., Renta română, Banca națională) and Price.

Doi compozitori — culegători — de litere române se aplică la momentul cu condițiune stabilă la tipografia „Aurora.”

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Sz. Ujvár.

unde se cumpără acțiunile băncii „Albina” cu prețuri urcate de 111 fl. v. a.

Anunțiu.

La filiala institutului de credit și de economii „Albina” în Brașov este locul de practicant vacant...

Concurs.

In cancelaria advocațională din Baia de Crișiu, având lipsă de un candidat de avocat, seu avocat...

Baia de Crișiu, la 23/8 1886.

Petru Truția, avocat.

Economilor de oi

li se oferă spre cumpărare 380 care fână de fână, neplouată și foarte bună, adunată în 7 sêcastre...

Ludovicu Simonu.

Loința în: Sângeorgiulu de Câmpia, posta ultimă Uzdi-Szt.-Péter, (Comitatulu Clușului).

Avisu d-loru abonati!

Rugămu pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei se binevoiască a scrie pe cuponulu mandatulu postal...

Domnii ce se abonează din nou se binevoiască a scrie adresa lămuritu și se arate și posta ultimă. ADMINISTR. „GAZ. TRANS”

Mersulu trenurilor

pe linia Predealu-Budapesta și pe linia Teiușu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with multiple columns showing train schedules between Predealu-Budapesta, Teiușu-Aradu-Budapesta, and Budapest-Aradu-Teiușu. Includes train names, times, and station names.

Nota: Orele de nopte suntă cele dintre liniile grôse.